

VAIKŲ IR PAŽEIDŽIAMŲ GRUPIŲ APSAUGOS POLITIKA

1. PASKIRTIS

Šio dokumento paskirtis Lietuvos Kolpingo fondo (LKF) veikloje ir projektuose „Kolpingo darželis“ ir „Kolpingo pradinė mokykla“ užtikrinti globėjišką bei saugią aplinką, kurioje:

1. puoselėjamos krikščioniškos organizacijos vertybės;
2. vaikai ir pažeidžiami asmenys būtų apsaugomi nuo bet kokių juos žalojančio elgesio formų;
3. netoleruojamas netinkamas elgesys su vaikais ir pažeidžiamomis suaugusių grupėmis.

Politikos dokumentas išskiria pagrindines vertybes ir apibrėžia dalyvaujančių šalių atsakomybes vaikų ir pažeidžiamų suaugusių apsaugos užtikrinime.

2. POLITIKOS NUOSTATOS

2.1. VERTYBĖS

Pagrindine LKF vykdomų veiklų ir ugdomųjų projektų vertybe yra laikoma vaiko ir pažeidžiamų grupių gerovė ir saugumas. Mūsų organizacijoje tikima, jog:

- Visi teisėtai vaikų ir pažeidžiamų grupių ugdyme dalyvaujantys asmenys privalo atsakingai jais rūpintis, globoti ir auklėti bei visomis išgalėmis stengtis užtikrinti jų gerą savijautą ir saugumą, apsaugoti juos nuo bet kokių vaikus ir pažeidžiamas grupes žalojančio elgesio formų;
- Kiekvienas vaikas ir pažeidžiamos grupės asmuo turi lygias teises ir negali būti diskriminuojamas dėl savo arba savo tėvų ar globėjų lyties, amžiaus, rasės, tautybės, kalbos, tikėjimo, pažiūrų, socialinės, turinės, šeimyninės padėties, sveikatos būklės ar kokių nors kitų aplinkybių;
- Kiekvienas vaikas ir pažeidžiamos grupės asmuo turi teisę plėtoti savo gebėjimus, gauti ko-kybišką veiklos paslaugą ir netrukdomai dalyvauti ugdymo ar kitos veiklos procese.

2.2. TIKSLAI

Pagrindiniai vertybines nuostatas atitinkantys LKF veiklos ir švietimo projektų vaikų ir pažeidžiamų grupių apsaugos politikos tikslai yra:

- Kurti, išlaikyti ir nuolat tobulinti vaikui ir pažeidžiamos grupės asmeniui saugią aplinką bei užkirsti kelią vaiką ir pažeidžiamos grupės asmens žalojančio elgesio atvejams;
- Plėtoti sąmoningos bei atsakingos vaikų ir pažeidžiamos grupės priežiūros ir ugdymo(si) kultūrą;

2.3. UŽDAVINIAI

LKF veiklos ir švietimo projektų vaikų ir pažeidžiamos grupės apsaugos politikos tikslų siekiama sprendžiant šiuos uždavinius:

- Nuolat vertinant rizikos veiksnius ir numatant jų suvaldymo ir prevencijos priemones, stengtis sumažinti rizikų poveikį ar panaikinti rizikas, kiek tai yra įmanoma;
- Numatant vaikų ir pažeidžiamos grupės apsaugos procedūras ir apibrėžiant visų veikloje ir ugdyme dalyvaujančių asmenų pareigas ir atsakomybes užtikrinti saugią aplinką vaikams ir pažeidžiamoms grupėms, dalyvaujančioms Lietuvos Kolpingo fondo veiklose;
- Skleidžiant informaciją apie vaikų ir pažeidžiamos grupės apsaugos politikos vertybes, rizikos veiksnius ir numatytas procedūras;
- Užtikrinant visų tiesiogiai su vaikais dirbančių asmenų įsitraukimą į vaiko ir pažeidžiamos grupės apsaugos politikos įgyvendinimą;
- Skatinti aktyvų tėvų, globėjų ir kitų teisėtų vaiko atstovų dalyvavimą užtikrinant vaiko gerovę, saugumą ir sėkmingą ugdymą(si).

2.4. INTERESŲ GRUPĖ

Visi asmenys (darbuotojai, atstovai, tėvai, globėjai ir kt.), susiję su Lietuvos Kolpingo fondo veiklomis ir projektais, kurie turi užtikrinti vaikų ir pažeidžiamos grupės saugumą.

3. SAŲOKOS

Vaikas yra žmogus, neturintis 18 metų.

Teisėti vaiko atstovai yra tėvai, įtėviai, globėjai, rūpintojai ir kiti asmenys, kurie pagal įstatymą ar kitą teisės aktą privalo rūpintis vaiku, jį auklėti, globoti, jam atstovauti, ginti jo teises ir teisėtus interesus.

LKF vadovybė yra Lietuvos Kolpingo fondo steigėjas, dalininkai ir nacionalinė sekretorė.

LKF švietimo projektų vadybinis personalas yra „Kolpingo pradinės mokyklos“ ir „Kolpingo darželio“ vadovas, ugdymo turinio vadovas ir ugdymo organizatorius.

Tiesiogiai su vaikais dirbantys darbuotojai yra darželio ugdytojos, pradinės mokyklos klasių mokytojai, mokytojai - dalykininkai, mokymosi pagalbininkai, savanoriai, specialieji pedagogai, logopedai ir psichologai.

Vaiką žalojantis elgesys - tai suaugusio žmogaus sąmoningas arba nesąmoningas veikimu ar neveikimu vaikui daromas fizinis, seksualinis, psichologinis, emocinis poveikis, kuris sukelia ar gali sukelti žalą vaiko raidai, sveikatai ir orumui. Yra skiriamos šios vaiką žalojančio elgesio formos: fizinis smurtas, seksualinis smurtas ir išnaudojimas, psichologinis smurtas ir nepriežiūra.

Fizinis smurtas – tai tyčiniai suaugusių žmonių veiksmai vaiko atžvilgiu, kurie sukelia skausmą ir gali sukelti sveikatos, raidos sutrikimus. Fizinis smurtas gali būti vienkartinis veiksmas arba pasikartojantys veiksmai – mušimas, stumdymas, spardymas, deginimas, kandžiojimas, smauginimas, bet koks skausmo kėlimas (žnaibymas, badymas ir pan.). Patirta fizinė trauma gali būti įvairi – nuo lengvo apdraskymo ir nubrozdinimo iki lūžusių kaulų, smegenų sutrenkimo, vidinių organų (inkstų, kepenų, blužnies) sužalojimo. Fizinė prievarta taip pat pasireiškia fizinių bausmių taikymu – mušimu ar kankinimu.

Seksualinis smurtas – tai suaugusio žmogaus veiksmai vaiko atžvilgiu, siekiant patirti seksualinį pasitenkinimą arba gauti pelną, išnaudojant vaiką. Vaikų seksualinis išnaudojimas tai: išprievartavimas arba mėginimas išprievartauti, seksualinis tvirkinimas, vaiko panaudojimas pornografijai, lytinių organų demonstravimas, atviras kalbėjimas apie seksą, norint šokiruoti vaiką arba sukelti jo susidomėjimą, leidimas ar skatinimas žiūrėti sekso filmus ar pornografinius žurnalus ir kita seksualinio pobūdžio veikla vaiko atžvilgiu, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso XXI skyriuje

Nepriežiūra, apleistumas – tai suaugusiojo neatidumas vaikui ar negebėjimas pasirūpinti vaiko vystymusi šiose srityse: sveikatos, išsilavinimo, emocinės raidos, mitybos, pastogės ir saugių gyvenimo sąlygų, atsižvelgiant į išteklius, pagrįstai prieinamus šeimai ar globėjams (skurdas dėl objektyvių priežasčių nelaikomas nepriežiūra), potencialiai ar faktiškai sukeliant žalą vaiko sveikatai arba fizinei, protinei, dvasinei, moralinei ar socialinei raidai. Tai ir negebėjimas tinkamai prižiūrėti ir apsaugoti vaikus nuo žalos, kai tai įmanoma.

Psichologinis smurtas - tai nuolatinis, emociniu atžvilgiu negatyvus elgesys su vaiku, neigiamai veikiantis jo požiūrį į save. Tai gali būti vaiko tikinimas, kad jis yra bevertis, nemylimas ir netinkamas ar tinkamas tik kito žmogaus poreikiams tenkinti; taip pat netinkamų lūkesčių jam primetimas. Veiksmai apima ribotą judėjimą, grasinimą, gąsdinimą, diskriminavimą, baudimą už kitų prasižengimus, įžeidinėjimą ar užgauliojimą, išjuokimą, menkinimą, priekabiavimą, žeminimą ar kitus nefizinius žiaurus ar atmetančio elgesio būdus.

4. POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS

4.1. LKF VADOVYBĖS ATSAKOMYBĖS

- Formuoti LKF ir švietimo projektų vaikų ir pažeidžiamos grupės apsaugos politiką: numatyti prioritetus, svarstyti ir tvirtinti vaiko ir pažeidžiamos grupės apsaugos dokumentus.
- Vadovautis ir deleguoti vaiko ir pažeidžiamos grupės apsaugos politikos įgyvendinimą švietimo projektų darbuotojams ir kontroliuoti jos įgyvendinimą.
- Atstovauti LKF teisinėse vaiko ir pažeidžiamos grupės apsaugos procedūrose.

4.2. LKF VEIKLŲ IR PROJEKTŲ PERSONALO ATSAKOMYBĖS

- Plėsti organizacijos darbuotojų ir atstovų žinojimą apie vaikus ir pažeidžiamas grupes žalojančią elgesį ir su tuo susijusias rizikas;
- Informuoti visus tiesiogiai su vaikais ir pažeidžiama grupe dirbančius asmenis, tėvus ir kitus įgaliotus vaiko atstovus apie vaikų ir pažeidžiamų grupių apsaugos politikos nuostatas;
- Numatyti ir mokyklos / darželio vidaus tvarkos aprašuose įtvirtinti konkrečias vaikų ir pažeidžiamų grupių apsaugos politikos įgyvendinimo procedūras; šias procedūras komunikuoti su visais darbuotojais.
- Informuoti tėvus ir kitus teisėtus vaiko atstovus apie teigiamą disciplinavimą, kaip alternatyvą fizinei bausmei;
- Priimant naujus darbuotojus, atsakingai vykdyti atranką, priėmimo ir patikrinimo procedūras, išsiaiškinti ankstesnes darbo patirtis. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vaikų teisių apsaugos pagrindų įstatymo 57¹ straipsniu ir darbuotojai, ir savanoriai, ir vadovai, t. y. visi, turi pristatyti pažymą dėl Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro duomenų apie fizinį asmenį;
- Reguliariai aptarti vaikų ir pažeidžiamų grupių rizikas, vaikų ir pažeidžiamos grupės apsaugos politikos nuostatų ir maksimalaus galimo saugumo užtikrinimą visų ugdymo(si) programų rengimo ir įgyvendinimo kontekste, kitose LKF veiklose;
- Užtikrinti, kad visiems tiesiogiai su vaikais dirbantiems darbuotojams būtų suteiktos tokios darbo sąlygos, kurios yra būtinos siekiant skatinti kiekvieno vaiko ir pažeidžiamos grupės asmens raidą ir saugumą;
- Supažindinti visus darbuotojus su požymiais, padedančiais atpažinti vaiką žalojančio elgesio atvejus LKF veikloje;
- Užtikrinti, kad gavus pranešimą apie galimai vaiką ar pažeidžiamos grupės asmenį žalojančio elgesio atvejus, bus imtasi konkrečių veiksmų: raštiškai užregistruojant įvykį, informuojant Nacionalinę sekretorę bei pranešant Vaiko teisių apsaugos tarnybai ir / ar policijai (kaip tai numatyta Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 29 straipsnyje) (žr. Pranešimų apie pažeidimus politiką);
- Bet kokiomis aplinkybėmis išlaikyti diskretiškumą ir konfidencialumą:
 - prieš naudojant bet kokią su vaiku ar pažeidžiamos grupės asmenį susijusią (asmens duomenys, nuotraukos, filmuota medžiaga ir pan.) viešinimui skirtą medžiagą gauti tėvų sutikimą;
 - bet kokią su vaiku ar pažeidžiamos grupės asmeniu susijusią asmeninę informaciją (apie jo pažangą, elgesį, sveikatą ir pan.) teikti tik vaiko tėvams, globėjams ar tokią informaciją gauti įgaliotiems asmenims;

- Pranešimą apie vaiką ar pažeidžiamos grupės asmenį žalojantį elgesį pateikusio asmens tapatybė laikoma konfidencialia bei dedamos visos pastangos apsaugoti pranešėją nuo persekiojimo ir kitokio žalojančio elgesio.

4.3. TIESIOGIAI SU VAIKAIS AR PAŽEIDŽIAMOMIS GRUPĖMIS DIRBANČIŲ DARBUOTOJŲ ATSAKOMYBĖS

- Atsidavusiai ir sąžiningai atlikti savo darbą vadovaujantis principu, kad svarbiausia yra vaiko ir pažeidžiamos grupės saugumas ir gerovė;
- Užtikrinti fiziškai ir emociškai saugią LKF veiklą, taip pat darželio ir mokyklos aplinką: taikyti patyčių tarp vaikų ir pažeidžiamos grupės prevencijos priemones, naudoti vaikų ir pažeidžiamos grupės orumo nežeminančias drausminimo priemones, viešai nelyginti vaikų ir pažeidžiamos grupės pagal jų pasiekimus, “čia ir dabar” drausminti tėvus bei išorinius asmenis keliančius grėsmę vaikų ir pažeidžiamos grupės saugumui ir pan.
- Supažindinti darbuotoją ir raštiškai patvirtinti pritarimą bei įsipareigojimą atsakingam vaikų ir pažeidžiamos grupės politikos įgyvendinimui;
- Kiekvienam vaikui suteikti individualias ugdymo(-si) galimybes, pritaikytas jo poreikiams;
- Saugoti vaikus ir pažeidžiamas grupes nuo bet kokio sąmoningo ar nesąmoningo jų privatumo pažeidimo;
- Pastebėti ir atpažinti vaiką ir pažeidžiamą grupę žalojančio elgesio grėsmes ar realius atvejus ir apie tai nedelsiant informuoti, vadovaujantis pranešimų priėmimo ir nagrinėjimo proceso tvarka. Informacijos apie vaiką ar pažeidžiamos grupės asmenį žalojantį elgesio atvejį nesuteikę ar ją nuslėpę suaugusieji asmenys yra laikomi bendrininkais;
- Su vaikais ir pažeidžiama grupe bendrauti maloniai ir pagarbiai, išlaikant aiškias, dvejonių ar įtarimų nekeliančias, profesinio bendravimo ribas;
- Neleisti kitų vaikų ir pažeidžiamos grupės asmenų tėvams, teisėtiems atstovams ar svečiams asistuoti vaikams ir pažeidžiamai grupei naudojantis tualetu ar juos perrengiant;
- Neleisti kitų vaikų ir pažeidžiamos grupės tėvams, teisėtiems atstovams ar svečiams mokyklos / darželio teritorijoje drausminti vaikų ir pažeidžiamos grupės asmenų.
- Užtikrinti, kad joks vaikas ir pažeidžiamos grupės asmuo niekada nėra paliktas vienas kitų, nei tiesiogiai su vaikais ir pažeidžiama grupe LKF veiklose ir projektuose dirbančių, asmenų priežiūroje;
- Bet kokiomis aplinkybėmis išlaikyti diskretiškumą ir konfidencialumą vaiko ir pažeidžiamos grupės atžvilgiu.

4.4. TĖVŲ, GLOBĖJŲ AR KITŲ TEISĖTŲ VAIKO ATSTOVŲ ATSAKOMYBĖS

- Susipažinti su vaikų ir pažeidžiamų grupių apsaugos politika ir savo elgesiu sąmoningai ją atliepti;

- Įtariant ar pastebėjus vaiką ir pažeidžiamos grupės asmenį žalojančio elgesio atvejį LKF veiklose, darželyje ir / ar mokykloje apie tai informuoti projekto vadovybę. Informacijos apie vaiką ir pažeidžiamos grupės asmenį žalojantį elgesio atvejį nepranešę ar ją nuslėpę suaugusieji asmenys yra laikomi bendrininkais.

5. POLITIKOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA IR KONTROLĖ

- Lietuvos Kolpingo fondo vadovybė pastoviai stebi vaikų ir pažeidžiamos grupės politikos įgyvendinimą ir dokumentuoja procedūrų pažeidimo atvejus bei atvejus, kurių suvaldymui nebuvo adekvačių procedūrų;
- Kas metai LKF vadybinėje komandoje peržiūrima ir įvertinama vaikų ir pažeidžiamos grupės apsaugos politikos įgyvendinimo situacija ir formuluojamos rekomendacijos patobulinimams.
- Kas puse metų (sausio ir birželio mėn.) LKF projekto vadovo peržiūrimos vaikų ir pažeidžiamos grupės apsaugos politikos įgyvendinimo procedūros, jos aptarimos su LKF vadovybe ir inicijuojami patobulinimai.
- Kas tris metus atliekamas vaikų ir pažeidžiamos grupės apsaugos politikos įgyvendinimo vidinis auditas ir peržiūrimos politikos nuostatos bei įgyvendinimo prioritetai.

6. POLITIKOS PAGRINDIMAS

- Jungtinių Tautų vaikų teisių konvencija.
- Lietuvos Kolpingo fondo, švietimo projektų „Kolpingo darželis“ ir „Kolpingo pradinė mokykla“ istorija, vizija, misija ir vertybėmis.
- Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu.

PATVIRTINTA

Vaikų apsaugos politikos (2018 m. lapkričio 5 d. Nr. 18/69)
redakcija LKF valdybos 2021-04-30